

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
RESİM BÖLÜMÜ

LİSANS BİTİRME ÖDEVİ

POPÜLER KÜLTÜRÜN BİR PARÇASI OLARAK GAZZE SOYKIRIMI

(Gaza Genocide as part of popular culture)

Maide ASLAN

Doç. Muhammet TATAR

Erzurum

Haziran / 2025

TEŞEKKÜR

Bana yalnızca derslerini öğretmekle kalmadığı, aynı zamanda azim, dürüstlük ve çalışma disiplininin ne kadar önemli olduğunu da gösteren,

Her zaman sabrı, anlayışı ve desteğıyle, öğrenme sürecimi daha anlamlı ve keyifli hale getiren. Sınıfta yarattığı olumlu ve teşvik edici ortam sayesinde kendime olan güven ve potansiyeli keşfetme fırsatı sağlayan Doç. Muhammet TATAR: Sizin rehberliğinizde edindiğim bilgi ve becerilerin, hayatım boyunca benimle olacağını biliyorum. Emeğiniz ve özveriniz için Bana kattığınız tüm değerler ve gösterdiğiniz örnek davranışlar için size teşekkür ederim

Saygılarımla,

Maide ASLAN

ÖZET

LİSANS BİTİRME ÖDEVİ

POPÜLER KÜLTÜRÜN BİR PARÇASI OLARAK GAZZE SOYKIRIMI

Maide ASLAN

Haziran 2025, 64 sayfa

Soykırım ve savaşlar insanların hayatını derinden etkileyen travmatik olaylardır. Bu tür olaylar sonucunda insanlar kayıplar yaşamakta, sevdiklerini kaybetmekte ve acı çekmektedir. Korku ve güvensizlik duyguları artar, kişi sürekli tehlikede olduğunu hisseder. Öfke, depresyon gibi duygusal sorunlar ortaya çıkabilir. Kaygı ve stres artar, insan gelecek kaygısı yaşar. İntikam ve nefret duyguları yaygınlaşabilir. Toplumda umutsuzluk ve bölünmeler artabilir, insanlar arasında güvensizlik ve düşmanlık ortaya çıkabilir. Bu tür etkiler uzun süre devam edebilir ve kişilerin psikolojik sağlığını olumsuz yönde etkileyebilir. Soykırımlar dünyanın farklı yerlerinde farklı zamanlarda yaşanmış ve günümüzde de devam etmektedir. Filistin soykırımı günümüzün güncel olaylarından biridir. İşgalci İsrail Devleti'nin Filistin topraklarında gerçekleştirdiği askeri operasyonlar ve Filistinli sivillere yönelik şiddet eylemleriyle ilişkilidir. Günümüzde popüler olan çocuk katli, pop sanat akımının sivilini referans alarak sanatsal yollarla gündemde tutmaya ve dünyaya duyurmaya devam edilir.

Anahtar Kelimeler: Soykırım, Popülerlik, Çocuk

ABSTRACT

UNDERGRADUATE FINAL PAPER

Reflection of pop art painting to the present day

Maide ASLAN

June 2025, 64 Page

Genocide and wars are traumatic events that deeply affect people's lives. As a result of such events, people experience losses, lose loved ones and suffer. Feelings of fear and insecurity increase, people feel that they are constantly in danger. Emotional problems such as anger and depression may arise. Anxiety and stress increase, people worry about the future. Feelings of revenge and hatred may become widespread. Hopelessness and divisions may increase in society, and distrust and hostility may arise among people. Such effects can last for a long time and negatively affect people's psychological health.

Genocides have occurred in different parts of the world at different times and still continue today. The Palestinian genocide is one of today's current events. It is associated with military operations carried out by the Occupying State of Israel in Palestinian territory and acts of violence against Palestinian civilians. This is a very complex and emotional issue and there are a variety of perspectives. While some people describe the oppression of the Palestinian people as genocide, others limit the use of this term to specific events on specific dates. This is a genocide and that does not change.

Keywords: Genocide, Pop art, Child

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	IV
ŞEKİLLER DİZİNİ	VI
BİRİNCİ BÖLÜM	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı	1
Araştırmanın Yöntemi	2
Araştırmanın Bulguları	2
Araştırmanın Sonucu	2
İKİNCİ BÖLÜM	3
Soykırım Nedir?	3
Filistin Hakkında	4
Yasadışı Yahudi Yerleşim Yerleri	9
Gazze Saldırısı	12
Güncel Veriler	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	15
Genel Kavramlar	15
Pop Art nedir ?	15
Pop Art nasıl ortaya çıkmıştır	16
İngiliz Pop Art Nedir	18
Amerikan Pop Art Nedir ?	21
Andy Warhol (1928 – 1987)	22
Türkiye de Pop Art	23

Nur Koçak.....	26
Pop art özellikleri.....	26
Maddeler halinde	27
Pop Art'ın Öncüleri.....	28
Andhy Warhol.....	28
Roy Lichtenstein	32
David Hockney	34
Claes Oldenburg.....	36
Richard Hamilton.....	38
Jasper Johns	40
Tom Wesselmann (1931-2004).....	41
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	44
Uygulama Raporu.....	44
İçerik	45
SONUÇ.....	47
ESERLER	48
KAYNAKÇA	51
İnternet kaynakları	54
ÖZGEÇMİŞ.....	55

ŞEKİLLER DİZİNİ

- Şekil 1.** Altan Gürman, Musluk, 1965, Tual üzerine akrilik boya; 145x90 cm 24
- Şekil 2.** Beni Ağlatmaya Kimin Hakkı Var? Gülsün Karamustafa 1981 Kağıt üzerine karışık teknik (mixed media on paper) 62 × 51 cm RAMPA İstanbul..... 25
- Şekil 3.** Fetiş Nesnelere / Nesne Kadınlar (seriden bir parça) 1974–1979 Akrilik boya ve airbrush tekniğiyle tual üzerine fotogerçekçi resim Değişken (eser bazında farklılık gösterir) Çeşitli özel koleksiyonlar ve İstanbul Modern 26
- Şekil 4.** Marilyn Diptych Andy Warhol 1962 Tual üzerine akrilik boya ve serigrafi baskı (silkscreen printing) 205.4 cm × 289.6 cm Tate Modern, Londra..... 29
- Şekil 5.** Brillo Boxes Andy Warhol 1964 Serigrafi baskı ve lateks boya ile kontrplak üzerine heykel Her kutu yaklaşık 43.2 × 43.2 × 35.6 cm MoMA (New York), Philadelphia Museum of Art, Moderna Museet (Stockholm) ve çeşitli özel koleksiyonlar. 31
- Şekil 6.** Whaam! Roy Lichtenstein 1963 Tual üzerine Magna akrilik ve yağlı boya 172.7 × 406.4 cm (iki panelli diptik) Tate Modern, Londra..... 33
- Şekil 7.** Nurse Roy Lichtenstein 1964 Tual üzerine Magna ve yağlı boya 121.9 × 121.9 cm Özel koleksiyon (2015'te Christie's müzayedesinde 95.4 milyon dolara satılmıştır)..... 34
- Şekil 8.** A Bigger Splash A Bigger Splash David Hockney 1967 Tual üzerine akrilik boya 242.5 × 243.9 cm Tate Britain, Londra 35
- Şekil 9.** Floor Burger (Giant Hamburger) 36
- Şekil 10.** Richard Hamilton, Günümüz evlerini bu denli farklı bu denli cazip kılan nedir?, 1956, Kağıt üzerine kolaj, 26x24.8cm, Kunsthalle Tübingen, Almanya 39
- Şekil 11.** Flag Jasper Johns 1954–1955 Enkaustik (balmumu bazlı boya), yağlı boya ve kolaj; kumaş üzerine, kontrplak panoya monte edilmiş 107.3 × 153.8 cm Museum of Modern Art (MoMA), New York..... 41
- Şekil 12.** Great American Nude #21 Tom Wesselmann 1964 Tual üzerine yağlı boya, kolaj 121.9 × 152.4 cm Özel koleksiyon veya müze koleksiyonları (eser bazında değişebilir). 42
- Şekil 13.** Soykırım (serisinden) Maide Aslan 2024 Tual üzerine akrilik boya, kolaj 120x80 Özel koleksiyon 48

Şekil 13. Soykırım (serisinden) Maide Aslan 2024 Tuval üzerine akrilik boya, kolaj 120x80
Özel koleksiyon 49

Şekil 14. Soykırım (serisinden) Maide Aslan 2024 Tuval üzerine akrilik boya, kolaj 120x80
Özel koleksiyon 50

İKİNCİ BÖLÜM

Soykırım Nedir?

Soykırım ulusal, etnik, ırksal veya dini bir grubu tamamen veya kısmen yok etme niyetiyle işlenen aşağıdaki fiillerden herhangi biri anlamına gelir:

- (a) Grubun üyelerini öldürmek;
- (b) Grup üyelerine ciddi bedensel veya zihinsel zarar vermek;
- (c) Grubun fiziksel olarak tamamen veya kısmen yok olmasına yol açacağı hesaplanan yaşam koşullarını kasten grubun üzerine yerleştirmek;
- (d) Grup içinde doğumları önlemeye yönelik tedbirler uygulamak;
- (e) Gruba mensup çocukları zorla başka bir gruba nakletmektir (Un, 1948).

2. Dünya savaşının ardından Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda soykırım eyleminin bir daha yaşanmaması için uluslararası toplumun imzaladığı bir Sözleşme ile beraber soykırım, ilk kez suç olarak kabul edilmiş ve bu suçu ifade etmek için "Genocide" kavramı kullanılmıştır. 9 Aralık 1948 tarihinde Paris'te bir araya gelen BM genel kurulunda kabul edilerek imzaya açılan sözleşme 12 Ocak 1951 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmeye taraf olan ülke sayısı 152 olarak kayıtlara geçmiştir (Bm, 1948).

Soykırım, insanlık tarihi boyunca var olmuştur ancak modern dönemde soykırım uluslararası anlamda mücadele edilmesi gereken bir konu olarak ülkelerin de gündeminde yer almaktadır.

İnsanlık tarihi kadar eski olan soykırım, günümüzde tıpkı savaş gibi değişim geçirmiş ve soykırım araçları da çeşitlenmiştir. İnsanlık tarihinin ilk dönemlerin bir topluluğa ait üyeleri tek tek öldürerek gerçekleştirilen soykırım eylemi günümüzde; kitlesel katliamlar, soy bağının kesilmesi, biyolojik ve kimyasal müdahaleler, sistematik açlık gibi çok sayıda yöntem şeklinde gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Soykırımda sadece bir topluluğu ya da halkı yok etmek değil aynı zamanda o topluluğa ait varlıkların ya da kültürün yok edilmesi güdüsü de vardır. Çünkü esasen soykırım eylemi o topluluğa ait bireylerin insani varlığından çok o topluluğu diğerlerinden farklı kılan inançsal ve etnik farklılıklar ile birlikte kültür gibi kimliksel öğeler hedeflenir. Soykırımda amaç; Siyasal bir bütünlük oluşturan topluluğun ardında kalanlarla beraber yeryüzünden tamamen silinmesidir. O nedenle soykırımın katliam sürecinden sonraki aşamaların da incelenmesi ve araştırılması gerekir (Duran, 2023 s. 2).

Soykırım, ülke içinde gücü elinde bulunduran grup ya da belli bir kesim tarafından azınlık ya da güçsüz olan başka bir kesime karşı uygulanabildiği gibi iki devlet arasında yaşanan savaş sonucunda işgal edilen ülke topraklarında yaşayan topluluklara yönelik de yapılabilir. Soykırım, devletle arası siyasal şiddet eylemlerinde şiddet seviyesinin en üst noktasıdır. İnsanlık tarihinin en acımasız ve en vahşi kolektif şiddet eylemi olarak nitelendirilebilir. Çünkü bir canlı türü olarak insan soyunun başka bir insan grubunu kendisi için tehdit olarak görmesi ve bunun neticesinde yok etme güdüsüyle hareket eden güçlü grubun, güçsüz olan grubun soyunu tüketme gayesiyle girişilen eylemler bütünüdür (Duran, 2023 s. 3).

Filistin Hakkında

Adını M.Ö. XII. yüzyılda Avrupa'dan kavimler göçü sırasında deniz yolu ile buraya gelen Filistlerden alan Filistin, Arz-ı Kenan veya Arz-ı Mukaddes denilen yerin ismidir (Darkot, 1988). Coğrafi konum olarak Filistin, Akdeniz'in güney doğu ucunda Asya ile Afrika arasında köprü konumundaki yerdir. Esas itibariyle Filistin toprakları, Mısır, Akdeniz, Suriye, Şeria nehri arasında kalan topraklardır (Karaman, 1996) Günümüz tarihçilerine göre M.Ö 5000'lerden sonra Arabistan dolaylarından bu topraklara ilk defa göç edip gelen ve Arapların atası kabul edilen Amalikalılardır. Daha sonraları Kenanlılar, Fenikeliler ve Ârâmîler gelip yerleşmişlerdir. Yine tarihçilerin çoğunluğuna göre Kudüs şehrini Kenanlıların bir kolu olan Yebûsîler kurmuşlardır (Karaköse, 2021 s. 157). Hz. Musa'nın Mısır'dan çıkıp Yahudilerle Sina Çölü'ne gelmesi yaklaşık olarak 1200'lerde Filistlerin buraya geldiği yıllara rastlamaktadır. Yahudiler buradaki kavimlerle ve Filistlerle savaşmış, bölgenin büyük kısmını ele geçirmiş ve M.Ö. XI. yüzyılın sonlarında devletlerini kurmuşlardır. Daha sonra Kudüs'ü fetheden Davud, burasını kendisine başşehir yaparak bir de saray inşâ ettirmiştir. Davud zamanında İsrail Devleti'nin güçlenmesi ile bölgede yaşayan pek çok kavim hakimiyet altına alınmıştır. Davud'un ardından tahta çıkan Süleyman, Lübnan, Ürdün ve Suriye'nin bir kısmına sahip olmakla, devlet en parlak dönemini yaşamıştır. Süleyman Peygamber Kudüs'te kendi adı ile anılan bir mabed yaptırmıştır. Onun 932'de ölümünden sonra devlet ikiye parçalanmıştır. Bu parçalanmanın sonunda Yahudiler bir daha kendilerini toparlama imkanına sahip olamamıştır (Karaman, 1996). Filistin toprakları M.Ö. 63 tarihinde Roma İmparatorluğu tarafından işgal edilmiştir. Bu işgale karşı yahudiler direnç gösterdilerse de fazla bir etkinlikleri olmamıştır. M.S.70 tarihinde Roma prensi Titus tarafından bu defa Kudüs tamamen yağmalanarak tahrip edilmiştir. Roma İmparatorluğu 395 tarihinde ikiye ayrılınca bölge Bizans'ın elinde kalmış ve Filistin topraklarında Hristiyanlık hızla yayılmaya başlamıştır.

Kudüs bir ara 611 tarihinde Sasanî istilasına uğrasa da 629 tarihinde İmparator Herakleios tarafından Kudüs ve bütün Filistin yeniden Bizans hakimiyetine alınmıştır (Karaman, 1996). Hz. Ebu Bekir'in son zamanlarında Bizanslılarla yapılan Ecnâdeyn Savaşı (634) sonunda Filistin ve Suriye'nin kapıları Müslümanlara açılmıştır. Bundan sonra Müslümanların bölgede yapmış oldukları Yermuk Savaşı (636), Kudüs'ün fethi (637) ve Kaysariyye'nin fethi (640-641) ile bütün Filistin Müslümanların eline geçmiştir. Özellikle Emevilerden Abdülmelik ve oğlu Velid ile Abbasiler zamanında bölgeye ve özellikle Kudüs'e büyük önem verilmiştir. Ayrıca Abbasiler zamanında Suriye ve Filistin bir eyalet haline getirilmiştir. Abbasiler zamanında 1071 tarihinde Atsız Kudüs'ü fethederek Abbasi halifesi ve Alparslan adına hutbe okutmuştur. Melikşah'ın kardeşi Tutuş 1079'da Suriye-Filistin Selçuklu Devleti'ni kurmuştur (Karaman,1996). 1099 yılında Haçlıların eline geçen Filistin Bölgesi Müslümanların eline geçene kadar acı günler yaşadı. ve karışıklıklar hiç eksik olmadı. 1187'de Selahaddin-i Eyyûbî'nin Kudüs'ü alması ile Filistin yeniden İslâmî bir karaktere bürünmüş oldu. Daha sonra 1291'de Memlukler eline geçen Filistin, 1516 tarihinde Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi sırasında Osmanlı hakimiyetine girdi ve 1917 Aralık ayına kadar Osmanlı idaresi altında kaldı. (Karaköse,2021 s. 157) Osmanlılar zamanında Arz-ı Filistin denilen bölge idârî olarak Şam eyaletine bağlı Kudüs, Nabluz, Gazze ve Safed sancaklarına ayrılmıştır. Yavuz Sultan Selim'in Filistin'i almasından itibaren kesintisiz Osmanlı hanedânı tarafından idare edilen Filistin, 1832 yılında Mehmed Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa'nın eline geçmiş olmakla birlikte yeniden 1840 tarihinde Osmanlı ailesinin idaresine girmiştir (Karaman, 1996). İbrahim Paşa zamanında Avrupâi siyaset doğrultusunda Filistin'de Katolik ve protestan misyoner okulları açılmış ve milliyetçi düşünceler aşılarmaya çalışılmıştır. Amerika, İngiltere ve Fransa'nın desteğini alan bu okullar Osmanlı Devleti'nin yıkılmasında etkili olmuşlardır (Karaköse, 2021 s.156).

İsrailoğulları Filistin'e ilk olarak M.Ö. 2000'lerde gelmişlerdir ve buradan dünyanın çeşitli bölgelerine faklı imparatorluklar zamanında sürülmüşlerdir. Babil Krallığı ve eski Roma İmparatorluğu'nun etkin olduğu dönemlerde meydana gelen Haçlı saldırılarında sistematik öldürülmelere maruz kalan Yahudiler aynı senaryoyu II. Dünya Savaşı döneminde Hitler Almanya'sında da görmüşlerdir. Yahudiler ikinci İslam Halifesi olan Hz. Ömer'in Kudüs'ü fethetmesi ile başlayan ve Eyyübi Devleti'nin lideri Selahaddin Eyyüb-i ile devam eden ve dört asır sürecek olan Osmanlı Devleti zamanında, İslami kanunların yürürlükte olduğu dönemde en huzurlu zamanlarını geçirmişlerdir. Yine Endülüs'te katledilmeye çalışılan ve Rusya ve Avrupa'da farklı mezalimlere maruz kalan Yahudiler Müslüman topraklarına sığınmışlardır.

Burada barış içinde yaşanan Yahudiler en rahat zamanlarını da bu dönemlerde geçirmişlerdir (Yiğit, 2025 s. 213).

Filistin kelime olarak M.Ö. Ürdün, Mısır ve İsrail topraklarının ortak bir alanında varlığını sürdürmüş bir kavmin adı olup, İbraniler bu kavme “Pelishtin” ve bu milletin hayatını idame ettirdikleri bu coğrafyaya da Filistin ülkesi manasına gelen “Pelesheth” adını verirken Romalılar bu topraklara “Palestina” adını vermiştir. Diğer taraftan bu coğrafyanın ilk halkı da Arap yarımadasından gelen Sami ırkından olan Filistinlilerdir. Bugünkü Filistin topraklarına ilk göçen halkın da M.Ö. 5000-3000 yılları arasında Kenaniler’dir. Bugün hem Yahudi hem Müslüman âlemi için önem arz eden Kudüs’ün de bu halk tarafından kurulduğu bilinmektedir (Hasan Yiğit s214) Filistin topraklarını her iki toplum için değerli kılan birden fazla faktör mevcuttur. Kuşkusuz bu faktörler içinde dini motivasyonlu olanlar diğerlerine oranla çok daha ağır basmaktadır. Filistin denilince akla ilk Müslümanlar ve Yahudiler ve bu iki toplum arasındaki tarihi olaylar gelmesi dini motifli içeriklerin ağır bastığı savını doğrulamaktadır. Etnik yapı itibari ile farklı tabloların çizildiği bölgede dini açıdan Müslümanların çoğunlukta olduğu Yahudilerin ikinci Hristiyanların ise en az dini grubu oluşturduğu bilinmektedir. Ancak son dönemlerde bölgeye akan yoğun Yahudi göçleri sonucu etnik tablolar değişiklik göstermiştir. Artan göçler ile bölgede demografik yapının Yahudiler lehine değişmesinin yanında Filistinli mültecilerin durumu, ekonomik kaynakların adaletsiz paylaşımı, Kudüs meselesi ve daha birçok sorun ortaya çıkmıştır (Yiğit, 2025 s. 215).

Filistin topraklarında yaşayan üç semavi dinin mensuplarının da üzerinde en çok hassasiyet gösterdikleri konu şüphesiz Kudüs’tür. Her ne kadar Hristiyan azınlığın ismi diğer dini taraflara nispetle çok fazla ön plana çıkmasa da Hz. İsa’nın burada yani Kutsal Mezar Kilisesi (Holy Sepulchre)’nde çarmıha gerildiği ve bu yere kadar yürüdüğünü simgeleyen Acılar Yolu (Via Dolorosa)’nun Kudüs’te yer alması bölgeyi Hristiyanlar için de önemli kılmaktadır. Diğer taraftan Yahudi öğretisine göre bu kentin ehemmiyeti MÖ 950’de Hz. Süleyman’ın, Hz. İbrahim’in oğlu Hz. İshak’ı kendi ilahları için kurban etmeye götürdüğü Tapınak (Moriah) Tepesi’nde ilk mabedi inşa ettirmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Romalılar zamanında yerle bir edilen bu mabetten günümüze çok az bir kısmı kalmıştır ki bu da bugün Yahudiler arasında Ağlama Duvarı olarak adlandırılmaktadır. Müslümanlar için ise Kudüs ayrı bir öneme sahiptir. Rivayetlere göre İslam peygamberi Miraç gecesinde buraya yani Hz. Ömer Camii (Kubbetü’s-Sahra)’ya gelip buradan burak bineği ile Allah katına çıkmıştır. Bu gece hakkında Kur’an-ı Kerim’de “Bir gece, kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye, (Muhammed) kulunu Mescid-i Haram’dan çevresini mübarek kıldığımız

Mescid-i Aksa'ya götüren Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir; O, gerçekten iştir, görendir" (İsra) ayeti yer almaktadır. Müslümanlar adı geçen ayetin Mescid-i Aksa'dan "çevresini mübarek kıldığımız" şeklinde bahsetmesinden ötürü Kudüs ve Filistin topraklarını ayrı bir önemle sahiplenmişlerdir (Burhan, 2008)

1856 tarihinde İstanbul hükümetinin çıkarmış olduğu "Tapu Kanunu" toprakların sahipleri adına tescil edileceği ve bu kayıtlara tapu senetleri çıkarılacağı esasını getirmiştir. Bunun üzerine toprak sahipleri, arazilerinin kayıtlarını kendi adlarına yazdırmışlardır. Filistinli çiftçiler ise arazi vergisinden kurtulmak için, topraklarını kaydettirmede hayalî isimler kullanmışlardır. Yapılan bu hata pek büyük karışıklıklara yol açmış ve mirasçılar arasında kuşaklar boyu devam eden anlaşmazlıklar yaşanmıştır. Bundan faydalanmak isteyen zengin kesimler, birkaç köyün arazisini üzerlerine kaydettirme fırsatını yakalamışlardır. Ayrıca bu zenginlerin ellerindeki arazileri yüksek fiyatlarla Yahudilere satmaları sonucu, Filistin için tehlikeli geleceğin alt yapısı hazırlanmıştır (Çelik,1993) Yahudilerin Filistin için çalışmalarını 1861 tarihine kadar götürebiliriz. Bu tarihte Londra'da kurulan ve amacı Arâzî-i Mukaddese (Filistin)'yi vatanlaştırmak olan "Londra İbranî Kuruluşu" ile aynı sene içinde Fransa'da kurulan ve dünya Yahudileri ile Filistin Yahudilerini korumayı ve kalkındırmayı hedefleyen "International İsrail Taahhüd Cemiyeti", Filistin'i Yahudi ülkesi yapma çabası doğrultusunda hareket etmişlerdir. Bu cemiyet 1870 tarihinde Yahudileri tarım alanında eğitmek için Filistin'de bir "Tarım Okulu" açmıştır. İleride de göreceğimiz gibi, Yahudilerin Filistin'e yerleşebilmek için taktikleri Osmanlı yönetiminden tarım için arazi satın alma maskesini kullanmışlardır. (Çelik,1993)

Yahudilerin XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Filistin'e ilgilerini iki şekilde görmekteyiz. Birincisi Filistin'e göçler ve yerleşme çabalarıdır. Her ne kadar Avrupa Yahudileri ve özellikle de Doğu Avrupa Yahudileri 1850'lerden itibaren Filistin'e sınırlı olarak göç, etmeye başlasalar da (Aaronsohn, 2003) artarak devam eden Rusya ve Doğu Avrupa'dan Yahudi göç hareketleri gruplar halinde 1882 tarihinden itibaren başlamıştır. Bu bakımdan siyonist tarihçiler 1882 tarihini önemli bir başlangıç olarak kabul ederler (İslam Konferansı Teşkilatı,1988). Bu sırada Filistin Osmanlı Devleti'nin bir eyaleti konumundaydı. Filistin'e göç eden Yahudilerin ve özellikle de Rusya'dan gelenlerin ilk yaptıkları icraatları tarım arazileri satın almak olmuştur (Çelik, 1993). Burada şunu belirtelim, Rusya'da Yahudi düşmanlığının patlak vermesi Rus Çarı II. Aleksander'in 13 Mart 1881'de öldürülmesi ve suikasttan önce teröristin bombaları bir Yahudi kadının evinde sakladığının anlaşılmasıdır. Bunun üzerine Rus yönetimi pek çok Yahudi'yi tutuklatmış ve halkın tepkisi giderek artmıştır (Biren,1993, Türk).

Rusya’da antisemitizmin önü alınmaz bir biçimde artmasıyla Yahudiler Filistin’e göç etmeye ve yerleşip tarım arazileri edinmeye başlamışlardır (Karaköse, 2021 s.152).

Yine 1882 tarihinde Doğu Avrupa’dan kaçan üç bin kadar Yahudi Filistin’e gelerek “Rişon Lozyon” dedikleri yerleşim yerlerini kurmuşlardır. Yahudilerin Filistin’de bağımsız bir devlet kurmak istediklerini anlayan Sultan İkinci Abdülhamid, 1888 tarihinde çıkarmış olduğu bir kanun ile buraya yerleşmelerini yasaklamış ve Filistin’e ziyaret için gelen Yahudilerin, kalış sürelerini üç ay ile sınırlamıştır. Bu fikri destekler mahiyette Waşington’da ki Osmanlı sefiri Ali Faruk Bey’in Mabeyn Birinci Kâtibi Tahsin Bey’e gönderdiği 22 Nisan 1898 tarihli şifre önemlidir. Bu şifrede Amerika’da merkezi olan gizli bir Yahudi cemiyetinin Filistin’de bağımsız bir devlet kurmaya yönelik faaliyetlerde bulunduğu belirtilmekteydi (Kürkçüoğlu, 1982).

Yahudilerin Sultan Abdülhamid’e karşı aşırı düşmanlıklarının temelini bu kanuna kadar getirmek mümkündür.(Hasan Karaköse s152) Sultan Abdülhamid’in yasaklamalarına rağmen daha sonraki yıllarda Yahudiler Filistin’den daha fazla toprak alabilmek için çeşitli girişimlerde bulunmaya devam etmişlerdir. Örneğin 1898 senesinde “Yahudi İstimplak Bölgeleri Bankası”nı ve aynı sene içinde “Filistin’i Vatanlaştırma Kurulu”nu, 1901 senesinde ise Milli Yahudiler Bankası”nı kurmakla ekonomik gücü silah olarak kullanmayı da ihmal etmemişlerdir (Karaköse, 2021 s. 153).

Yahudilerin ikinci göç hareketleri 1904 yılında başlayıp I. Dünya Savaşı’na kadar aralıklarla devam etmiştir. İkinci göç dalgasıyla birlikte 40 bin kişi Filistin’e gelmiş olmasına rağmen, çeşitli sebeplerden dolayı birçoğu geldikleri memleketlere dönmek zorunda kalmışlardır.1904 ve 1906 yılları arasında Filistin’e gelenler gerçek işçi olmaktan uzak idealist kişilerdir. Bunlar Rusya ve Polonya’nın orta sınıfına mensup olan ve Filistin’de sosyalist bir toplum düzeni kurma idealinde olanlardır. İkinci göç ile Filistin’e gelen Yahudiler, siyonist işçi hareketinin çekirdeğini oluşturan, işçi partilerini, İsrail Devleti’ni kuran ve yönetenlerdir (Türk, 2007).Bir takım zorluklara rağmen, Doğu Avrupa’dan Filistin’e gelen göçmen sayısı yılda 3-5 binden aşağı olmamıştır. Birinci Dünya Savaşı başlarında Osmanlı topraklarında yaklaşık 420 bin Yahudi vardı. Yahudiler genellikle büyük şehirleri tercih ederlerdi. Örneğin Filistin’deki 120 bin Yahudi’nin üçte ikisi Kudüs’te yaşamaktaydı (Türk, 2007). Yahudilerin XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Filistin’e ilgilerinin ikinci şekline gelince, XIX. yüzyılın son çeyreğine gelinceye kadar hem Filistin içinde hem de Filistin dışında Yahudiler diğer azınlıklar gibi barış içinde yaşamışlardır (Buzpınar, 2011).

Fakat bu barış içindeki yaşama ortamı 1877-18778 Osmanlı Rus Savaşı (93 Harbi)'nden sonra Filistin'e yerleşmek isteyen yabancı uyruklu Yahudilerin giderek artması ve taleplerinde ısrar etmeleri ile durum değişmeye başlamış ve göç meselesi siyasî karaktere dönüşmüştür. Osmanlı topraklarında bu durumun oluşmasında Avrupa'da Yahudi karşıtlığının giderek yaygınlaşması, Rusya ve Romanya'da Yahudilere yapılan haksızlıkların artması, Filistin ve Yahudi meselesinin çıkmasında en önemli etkenlerdendir. 93 Harbi'nden sonra Müslüman muhacirlerin Edirne ve İstanbul'dan artarak gelmeye başladığı bir süreçte devlet Yahudilere de yardım etmiş ve onları da ülke topraklarına kabul etmiştir. Böyle bir ortamda pek çok Yahudi İstanbul'a gelip yerleşmiştir. Benzer Yahudi göçleri yirminci yüzyılın başlarına kadar aralıklı olarak devam etmiş ve gelenler Kıbrıs, Edirne ve Mezopotamya gibi Filistin dışındaki yerlere iskân edilmişlerdir. 93 Harbi'nden sonra başlayan bu gelişmelerden, Osmanlı Devleti Yahudilerin esas niyetlerinin Filistin'e yerleşmek olduğunu anlamıştır (Buzpınar, 2011).

İsrail'in uluslararası hukuku yok sayarak işgal ettiği Filistin topraklarında kendi vatandaşlarının yaşaması için uygulamaya koyduğu iskân politikasında geçmişte yaptığı ısrarlı tutumunu bugün halen devam ettirmektedir. Bu noktada her iki tarafın da ilk gün sergiledikleri tutum ne ise bugün de aşağı yukarı aynıdır. 1991 yılında Madrid Konferansı ile başlayan barış sürecinden bugüne bölgede Yahudi yerleşim birimleri artarak devam etmektedir. İsrail'in dış politikasındaki söylemlerinden de anlaşılacağı üzere İsrail tarafı bu konuyu kendi ulusal güvenliği ile eşdeğer tutmakta ve işgal altındaki Filistin topraklarında devam ettirdiği yerleşim alanlarının barış sürecine dâhil edilmemesi gerektiğini ısrarla dile getirmektedir. İsrail'in bu isteğine karşılık Filistin cephesi ise gayri hukuki işgal edilmiş tüm topraklarında inşa edilmiş bütün birimlerin yasadışı ilan edilmesini ve acilen boşaltılması gerektiğini ifade etmektedir (Şahin, 2010). Bu durum günümüzde halen devam etmektedir.

Yasadışı Yahudi Yerleşim Yerleri

Yahudi yerleşim alanları ve Filistin topraklarının iltihakı ile ilgili olarak Allon Planı üzerinde daha sonraları yapılan çalışmalar ile Şaron Planı ve bunun da üzerinde yapılan birtakım değişikliklerle Begin Planı oluşturulmuştur. Şaron Planında asıl amaç Filistin kentleri arasındaki ulaşılabilirliği ya da bağlantıyı keserek Filistin topraklarının bir ülkesel bütünlüğü oluşturmasını engellemektir. Begin Planı ise temelde Batı Şeria bölgesinde işgal edilen Filistin toprakları üzerinde kurulacak olan Filistin otonomisine ilişkin proje ve programları içeriyordu (Arı, 2007). İsrail'de yönetime kim gelirse gelsin 1967 yılından itibaren işgal edilmiş toprakları yavaş yavaş İsrail'in sınırları içerisine alma girişimlerini sürdürmekte ve bu topraklara

Yahudileri iskân ettirme politikasını devam ettirmektedir. Böylece işgal etmiş olduğu bu topraklarda bağımsız bir Filistin devletinin kurulması engellenmiş olmaktadır. Hatta İsrail bu ilhak etme politikasını stratejik planlarla deklare etmiştir. Bu planların ilk örneğini teşkil eden “Allon Planı” Batı Şeria’nın Ürdün Nehri ve Ölü Deniz boyunca uzanan kısmının yani Batı Şeria’nın yüzde 30’luk bir bölümünün İsrail topraklarına katılmasını öngörüyordu. Plan bunun yanında Kudüs’ü çevreleyecek şekilde yerleşkelerin tasarlanmasını, böylece Doğu Kudüs’te yaşayan sayıları 110,000’i bulan Filistinlilerin kuşatılmasını ve Filistin nüfusunun Batı Şeria’ya doğru genişlemesinin önüne geçmeyi amaçlamaktaydı. Aslında plan sadece Kudüs ile sınırlı kalmamış, Filistin’in diğer şehirlerinin de aynı şekilde kuşatılarak oralarda yaşayan Filistinlilerin göçe zorlanmasını içeriyordu (Arı, 2007).

Dolayısıyla Yahudi yerleşimleri ile ilgili olarak İsrail tarafından ortaya konulan her tez işgal edilmiş Filistin toprakları üzerinden gerçekleştiği için uluslararası hukuk normlarına aykırılık göstermekte ve meşruluğu her daim tartışma konusu olmaktadır. Şimdiye dek İsrail tarafından kaleme alınan Allon, Şaron ve Begin Planları Filistin tarafından kabul edilmemekle birlikte bu planların ortaya koyduğu program ve projelerin uygulanmaya geçişi mevcut durumu Filistin aleyhine döndürmüştür. Yahudi yerleşim birimlerinin territorial anlamda genişlemesi bir diğer önemli kriz olan Filistinli mülteciler sorununu da beraberinde getirmektedir. Böylece sorun mülteciler krizi ile iki devletin sınırlarını aşmış ilk etapta bölge ülkelerini daha sonraki etaplarda (BM gündemine taşınmasıyla) dünya devletlerini etkilemekte ve sonuç olarak da bölgesel ve küresel boyut kazanmaktadır (Yiğit, 2025 s. 216).

İsrail’in uluslararası hukuku yok sayarak işgal ettiği Filistin topraklarında kendi vatandaşlarının yaşaması için uygulamaya koyduğu iskân politikasında geçmişte yaptığı ısrarlı tutumunu bugün halen devam ettirmektedir. Bu noktada her iki tarafın da ilk gün sergiledikleri tutum ne ise bugün de aşağı yukarı aynıdır. 1991 yılında Madrid Konferansı ile başlayan barış sürecinden bugüne bölgede Yahudi yerleşim birimleri artarak devam etmektedir. İsrail’in dış politikasındaki söylemlerinden de anlaşılacağı üzere İsrail tarafı bu konuyu kendi ulusal güvenliği ile eşdeğer tutmakta ve işgal altındaki Filistin topraklarında devam ettirdiği yerleşim alanlarının barış sürecine dâhil edilmemesi gerektiğini ısrarla dile getirmektedir. İsrail’in bu isteğine karşılık Filistin cephesi ise gayri hukuki işgal edilmiş tüm topraklarında inşa edilmiş bütün birimlerin yasadışı ilan edilmesini ve acilen boşaltılması gerektiğini ifade etmektedir (Yiğit, 2025 s. 215).

2021 yılı sonu itibariyle, dünya genelindeki tüm Filistin halkının (14 milyon) en az 9,17 milyonu (%65,5) zorla yerinden edilmiş kişilerden oluşmaktadır. Bunların arasında en az

8,36 milyon Filistinli mülteci ve 812.000 ülke içinde yerinden edilmiş kişi bulunuyordu. Peki, kim bu 9.17 milyon yerinden edilmiş Filistinli? Aşağıdaki tabloda da gösterildiği üzere; 1948 yılında UNRWA'a kayıtlı mülteci sayısı 5,807,653 kayıtlı olmayan mülteci sayısı ise 1,220.018'dir. 1967 yılında yaşanan altı gün savaşlarından sonra mülteci konumuna düşen Filistinli sayısı 1,331,311'dir. 1948'den beri sömürgeleştirilen Filistin topraklarındaki yerinden edilmiş insan sayısı ise 439,171'dir. 1967 yılından beri işgal edilmiş Filistin topraklarında (occupied Palestinian territory-oPt) yaşayan yerinden edilmiş insan sayısı 372,793'tür (Badıl, 2023).

İlk olarak 1948 Arap-İsrail Savaşı sonucunda yaklaşık 700.000 ile 900.000 arasında Filistinli yurtlarını bırakarak mülteci konumunda komşu oldukları Arap devletlerine sığınmak zorunda kalmışlardır. 1948 Savaşı sonucunda Gazze Mısır ile İsrail tarafından, Filistin nüfusunun çoğunlukta olduğu bölgeler ise İsrail ile Ürdün arasında paylaşıldı. Paylaşılan bölgelerden biri olan Gazze Mısır tarafından iltihak edilmezken İsrail ve Ürdün işgal ettikleri toprakları kendi topraklarına iltihak ediyorlardı. Yapılan Mütareke Anlaşmaları sonucunda İsrail Filistin topraklarının %78'ni ve ayrıca Kudüs'ün yarısını ele geçirmiş oluyordu (Yiğit, 2025 s. 217). Hikâyenin sonunda ise yüzbinlerce Filistinli kendilerine yeni yurt edinecek başka topraklar aramak zorunda kalmıştır. Binlerce Filistinlinin mültecilik serüveni kitlesel olarak ilk bu dönemde başlamış olmaktadır. BM Genel Kurulu'nda Filistin topraklarının taksim edilme kararının kabul edilmesi ile birlikte Arap ve Yahudi nüfusunun ortak bulunduğu Kudüs başta olmak üzere birçok kentte şiddetli çatışmalar yaşanmaya başlanmış ve bu süreç gidere kaotik bir hal almaya başlamıştır. Çatışmalar hızla tüm bölgeye yayılmaya başlanmış ve komşu diğer ülkelerde de birtakım siyasi ve dini yansımaları oluşturmuştur. İngiltere'nin 15 Mayıs 1948'de Filistin topraklarında geri çekileceğini açıklaması ile birlikte çatışmalar daha da şiddetlenmiştir. Yahudiler İngiltere'nin daha bölgeden çekilmeden önce kendilerine bıraktıkları yerleri almayı düşündüklerinden dolayı gerekli militan örgütleri kurmuşlardı. İngiltere'nin bölgeden çekileceği tarihi ilan etmesi ile çekilmenin gerçekleşeceği tarih arasında Filistin tam bir kaos ortamına sürüklendi. Önceden organize olmuş ve belli bir disipline girmiş Yahudi Haganah güçleri karşısında dağınık Arap birlikleri çok bir varlık gösterememiş ve Filistin'de Arapların kontrolünde olan birçok alan Yahudilerin kontrolüne geçmiştir. Yahudi hâkimiyetine giren bu topraklarda binlerce yıldır yaşayan Filistinli halk bölgeyi terk etmek zorunda kalmıştır (Anka Enstitüsü, 2023).

Gazze Saldırısı

Filistin'in batısında bulunan ve adını en büyük şehri Gazze'den alan Gazze Şeridi; Güneybatı'da Mısır, batıda Akdeniz, kuzeyde ve doğuda İsrail topraklarıyla çevrili bir toprak parçasıdır. 1967 Altı Gün Savaşı'nda İsrail tarafından işgal edilen Gazze Şeridi'nde 38 yıl boyunca devam eden işgal, İsrail'in 2005'te çekilmesiyle birlikte sona ermiş ve bölgede iskân edilen Yahudi yerleşimciler de bölgeden tahliye edilmiştir. İsrail'in çekilmesinin ardından 2006'da yapılan seçimi 132 sandalyeli Filistin Meclisinde 76 sandalye elde ederek kazanan Hamas, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde kontrol icra eden Filistin Ulusal Yönetimi (Palestinian National Authority) bünyesinde hükümeti kurmuştur. Seçimlerle birlikte işbaşına gelen Hamas hükümetini hiçbir surette benimsemeyen İsrail, bölgeye yönelik baskılarını giderek artırmıştır. Ayrıca Gazze Şeridi'nde belirli aralıklarla düzenlediği saldırılarda birçok Filistinliyi öldürdüğü gibi pek çoğunu da tutuklayarak Hamas hükümetini sindirme yoluna gitmiştir. Nitekim son Gazze Saldırısı öncesinde Hamas'ı yönetimden uzaklaştırabilmek için Gazze Şeridi'ni havadan, denizden ve karadan abluka altına alarak ambargo uygulamaya başlamıştır. Ambargo ile birlikte bölgeye ilaç, gıda, akaryakıt ve her tür yardım girişine engel olunmuş ve Filistinlilerin hareket serbestisi sınırlandırılmıştır. Yaklaşık on sekiz ay devam eden ambargo sürecinde İsrail'e yönelik roket ve havan saldırıları da devam etmiştir (Topal, 2008 s. 1093).

Nihayet her iki taraf 19 Haziran 2008'de ateşkes üzerinde anlaşmaya varmış ve İsrail ambargoyu kaldırmayı kabul etmiştir. Buna karşılık Filistin tarafında, Güney İsrail'e yönelik saldırıları sonlandırmayı ve Filistin gruplar tarafından esir tutulan İsraili asker Gilad Şhalit'i serbest bırakmayı taahhüt etmiştir. Ateşkesin sağlanmasıyla birlikte saldırılar da büyük ölçüde azalmıştır. Ancak 4 Ekim 2008'de İsrail, Hamas üyelerini hedef alan bir hava saldırısında bulunarak ateşkesi ihlal etmiştir. Altı Hamas üyesinin hayatını kaybettiği bu olayın ardından İsrail'e yönelik saldırılar artmaya başlamıştır. Bunun üzerine İsrail, 27 Aralık 2008'de Gazze Şeridi'ne yönelik "Dökme Kurşun Harekâtı" (Operation Cast Lead) adını verdiği harekâtı başlatmış ve 18 Ocak 2009'da ilan edilen ateşkese kadar da saldırılarını sürdürmüştür. İsrail Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada; Güney İsrail'e yönelik roket ve havan saldırıları gerekçe gösterilerek meşru müdafaa temelinde haklılaştırılmaya çalışılan harekâtın, İsraili sivilleri korumayı ve Gazze Şeridi'ni Hamaslı militanlardan temizlemeyi amaçladığı; ayırım gözetme ve orantılılık ilkesi başta olmak üzere uluslararası hukuk kurallarına riayet edildiği ifade edilmiştir (Topal, 2008 s. 1094).

Saldırılar karşısında gecikerek de olsa harekete geçen BM Güvenlik Konseyi, 8 Ocak 2009'da aldığı 1860 sayılı kararında derhal ateşkes ilan edilerek İsrail Ordusunun Gazze Şeridi'nden çekilmesini talep etmiştir. Güvenlik Konseyinin bu talebine rağmen İsrail Ordusuna ait deniz, hava ve kara unsurları tarafından müştereken gerçekleştirilen ve üç hafta boyunca devam eden saldırılarda; sivillere ait evler, okullar, insani yardım kuruluşlarına ait binalar, karakollar ve hastaneler hedef alınmış. Filistin Meclis Binası, Dışişleri, İçişleri ve Adalet Bakanlığı Binalarının da yer aldığı pek çok hükümet binası tahrip edilmiştir. Ateşkesin ardından yapılan incelemelerde, binlerce binanın tamamen yıkıldığı veya ağır derecede hasar gördüğü, altyapı sisteminin kullanılamaz hale geldiği görülmüştür. Daha da önemlisi 313'ü çocuk olmak üzere toplam 1414 Filistinlinin hayatını kaybettiği, çoğu ağır durumda olmak üzere 5300 Filistinlinin de yaralandığı açıklanmıştır. Saldırılarda meydana gelen can ve mal kaybı, bu tablonun oluşmasında sorumluluğu bulunan şahısların yargılanmasını gündeme getirmiştir. Uluslararası kamuoyunda oluşan bu beklentiye dikkate alarak harekete geçen BM İnsan Hakları Konseyi özel gündemle toplanmıştır (Topal, 2008 s. 1095).

Güncel Veriler

Güncel verilere göre 2023'ten bu yana Gazze'deki saldırılarda en az 56.000 Filistinli hayatını kaybetti ve bu kayıpların yaklaşık yarısını çocuklar oluşturuyor. Yani tahmini olarak 28.000'e yakın çocuk yaşamını yitirmiş olabilir. Bu sayı, sadece 2023 yılından itibaren yapıldı resmi açıklamalardan çok daha yüksek olabilir çünkü birçok kurbanın enkaz altında kaldığı ve kayıpların tam olarak belgelenemediği belirtiliyor.

Güncel Kayıp Sayıları (28 Haziran 2025)

- 75 Filistinli (Haber 7)
- 69 Filistinli (SonDakika)
- 59 Filistinli (Ensonhaber)
- 40 Filistinli (Haberler.com)
- 35 Filistinli (Hberler.com)
- 26 Filistinli (SonDakika)

Bu haberlerde, saldırıların çoğunun sivillerin sığındığı çadırlar, yardım merkezleri okullar hastaneler gibi yerleri hedef aldığı belirtiliyor. Özellikle çocuklar ve yerinden edilmiş

sivillerin yoğun Şekilde etkilendiđi vurgulanıyor. Bu veriler sadece istatistik değil; her biri bir hayat, bir gelecek, birer öykü demektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uygulama Raporu

Soykırım, hedeflenen bir grup insanın sistematik olarak yok edilmesi anlamına gelir ve bu tür bir şiddet ve zulüm, bireyler ve toplumlar üzerinde derin ve uzun süreli olumsuz etkiler bırakır. Bu etkiler özellikle çocuklar üzerinde daha yıkıcı olur çünkü çocuklar gelişimlerinin kritik bir aşamasında bu travmatik deneyimlere maruz kalırlar. Soykırıma tanık olan veya bu tür bir şiddeti yaşayan çocuklar, sıklıkla TSSB belirtileri gösterir. Kabuslar, sürekli bir tehlike hissi ve yoğun korku, bu bozukluğun bazı belirtileridir. Soykırım sırasında ve sonrasında yetersiz beslenme, büyüme geriliği ve diğer beslenme bozukluklarına yol açabilir. Fiziksel şiddet, yaralanmalara ve kronik sağlık sorunlarına neden olabilir. Ayrıca sağlık hizmetlerine erişimin kısıtlı olması da sağlık problemlerini artırır. Soykırım sonrası toplumsal yapıların bozulması, çocukların toplumsal destek ağlarından yoksun kalmasına neden olabilir. Bu durum, çocukların sosyal becerilerini ve genel refahını olumsuz etkiler. Birçok insan, soykırım sırasında yakınlarını ve sevdiklerini kaybeder. Bu, uzun süreli yas ve keder duygularına neden olur. Soykırım, toplumları parçalar ve sosyal yapıların çökmesine neden olur. Bu, sosyal uyumun bozulmasına ve toplumsal normların zayıflamasına yol açar. Ekonomik altyapının tahrip olmasına ve uzun süreli ekonomik sorunlara neden olur. İşsizlik, yoksulluk ve ekonomik fırsatların azalması gibi etkiler, uzun vadeli toplumsal sorunlara yol açar. Soykırımın ardından, birçok insan sürekli bir güvensizlik ve korku hali içinde yaşar. Bu, bireylerin normal yaşamlarına devam etmelerini zorlaştırır. kültürel mirasın yok olmasına veya ciddi şekilde zarar görmesine neden olabilir. Bu, toplulukların kimliklerinde ve kültürel devamlılıklarında büyük boşluklar yaratır. Soykırımın hedef aldığı gruplar, kimlik ve aidiyet duygularında ciddi krizler yaşayabilirler. Bu, bireylerin ve toplulukların kendilerini yeniden tanımlamalarını zorlaştırır. Soykırım, çocuklar ve yetişkinler üzerinde derin ve kalıcı olumsuz etkiler bırakır. Psikolojik, fiziksel, sosyal ve ekonomik alanlarda büyük yıkımlara yol açar. Çocukların gelişimlerini olumsuz etkilerken, yetişkinler üzerinde de uzun süreli travmatik etkiler yaratır. Toplumların yeniden inşası, bu travmatik deneyimlerin iyileştirilmesi ve etkilerinin azaltılması için uzun vadeli ve kapsamlı çabalar gerektirir. Bu nedenle, soykırımın etkilerini anlamak ve bu tür trajedilerin tekrarını önlemek için eğitim, farkındalık ve önleme çalışmalarının önemi büyüktür, Dolayısıyla Soykırımı ifade edebilmek için sanatsal yönümü kullanıp bunu dünyaya duyurabilmektir. Sanat insanlar üzerinde çeşitli etkilere sahip olabilir. Sanat, duygusal ve zihinsel olarak insanları etkileyebilir, ilham verebilir ve düşündürebilir. İnsanlara sanat yoluyla

soykırımı ve soykırımı uğrayan Filistin halkının durumunu gündemde tutmak ve yediden yetmişe herkese duyurabilmektir. Çünkü sanat yoluyla insanlar duygularını aktarabilir ve dünyayı farklı bir bakış açısıyla görebilirler. Sanat, estetik bir deneyim sunarak insanların ruh halini olumlu yönde etkileyebilir ve bilinçlendirme sağlayabilir. Günümüzde halen soykırımı uğrayan Filistin, onlarca yıldır süregelen çatışmalar, siyasi belirsizlikler ve insani krizlerle derinden sarsılmış bir bölgedir. Günümüzde Filistin'in acı hali, birçok açıdan gözler önündedir. Filistinliler, İsrail ile yaşanan çatışmalar nedeniyle sürekli bir şiddet ve güvensizlik ortamında yaşamaktadır. Askeri operasyonlar, bombalamalar ve silahlı çatışmalar günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir.

Filistin'deki ekonomik durum oldukça zorlayıcıdır. İşsizlik oranları yüksek ve birçok insan temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorluk çekmektedir. Ekonomik abluka ve kısıtlamalar, ticaret ve geçim kaynaklarını ciddi şekilde etkilemektedir. Okullar sık sık çatışmalar nedeniyle kapanmakta veya zarar görmektedir. Eğitim materyalleri ve kaynakları sınırlı olup, çocuklar kaliteli eğitim alma konusunda büyük engellerle karşılaşmaktadır. Sağlık hizmetlerine erişim sınırlıdır. Tıbbi malzeme ve ilaç eksiklikleri, sağlık hizmetlerinin yetersizliği ve hastanelerin hasar görmesi, halkın sağlık sorunlarını artırmaktadır. Binlerce Filistinli, evlerinden zorla çıkarılmakta ve yerinden edilmektedir. Bu durum, ailelerin parçalanmasına ve büyük bir insani kriz yaşanmasına neden olmaktadır. Birçok aile geçici barınaklarda yaşamakta, yetersiz konut koşulları altında hayatta kalmaya çalışmaktadır. Evlerin yıkılması ve yeniden inşa edilememesi büyük bir sorun teşkil etmektedir. Sürekli şiddet ve güvensizlik ortamında yaşamak hem çocuklarda hem de yetişkinlerde ciddi psikolojik travmalara yol açmaktadır. Anksiyete, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu yaygın olarak görülmektedir. Süregelen çatışmalar, toplumsal yapıların ve ailelerin parçalanmasına neden olmuştur. Sosyal bağlar zayıflamış ve toplumsal dayanışma azalmıştır. Uluslararası yardım ve destekler çoğu zaman yetersiz kalmaktadır. Yardımların dağıtımı ve ihtiyaç sahiplerine ulaşması zorlaşmakta, bu da insani durumun daha da kötüleşmesine neden olmaktadır. Filistin sorunu, uluslararası arenada çözümsüzlükle karşı karşıyadır. Barış görüşmeleri ve siyasi çözüm arayışları sürekli olarak tıkanmakta ve kalıcı bir çözüm bulunamamaktadır.

İçerik

Filistin'in acı hali, hem insani hem de siyasi boyutlarıyla derin bir kriz içinde olduğunu göstermektedir. Süregelen şiddet, yoksulluk, yerinden edilme Filistin halkının günlük yaşamını dayanılmaz hale getirmektedir. Uluslararası toplumun, bu krizin çözümü için daha etkili ve

kalıcı adımlar atması gerekmektedir. Filistin halkının barış ve güvenlik içinde yaşayabileceği, temel insan haklarına erişebileceği bir geleceği inşa etmek için acil ve kapsamlı çabalar gereklidir. Renklerin insanlar ve çocuklar üzerindeki etkisi duygusal ve psikolojik olarak farklılık gösterebilir. Renklerin insanlar üzerindeki etkisi genellikle kültürel ve bireysel tercihlere bağlıdır. Çocuklar genellikle canlı ve parlak renklere daha fazla ilgi gösterirken, yetişkinler daha sakin ve pastel tonları tercih edebilir. Renklerin insanlar üzerindeki etkisi kişisel deneyimlere, kültürel farklılıklara ve duygusal durumlara bağlı olarak değişebilir. Bu yüzden tüm canlı renkleri kullanarak eserlerimin herkese hitap etmesini sağladım. Filistin toprakları, yüzyıllardır tarih boyunca çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış bir bölge. Ancak son yüzyılda yaşanan çatışmalar, Filistin halkının acısını derinleştirmiştir. İşgal, savaş ve ayrımcılık, bu topraklarda yaşayan insanların günlük hayatını zorlaştırmış, umutlarını kırmıştır. Kendi, topraklarından koparılmış, evleri yıkılmış ve aileleri dağılmış bir halktır. İşgal altındaki bölgelerde yaşam mücadelesi veren insanlar, her gün temel ihtiyaçlarını karşılamak için mücadele ediyor. Çocuklar, okula gitmek için güvenli bir yol ararken, yetişkinler işsizlik ve ekonomik zorluklarla boğuşuyor. Günümüzde medyanın asıl konusu olan çocukların (Gazze çocuklarının) işgalci devlet İsrail tarafından katledilmesidir. Toplumu bizzat ilgilendiren masum insanların katli gündemden uzaklaştırılıp perdelenmektedir. Eserlerimde kullandığım el yazı stilim izleyicinin dikkatini çekmek içindir. Soysal, politik, toplumsal konularda güçlü mesajlar vermektedir. Görsellerle harmanladığım yazılar mesajın etkisini artırır ve izleyicinin dikkatini çeker. Çünkü üzerinde durduğum savaş olayları tüm insanlığı yakından ilgilendiren ciddi bir konudur ve izleyiciyle doğrudan iletişim kurmaktayım.

SONUÇ

Filistin halkının acısı, sadece bu topraklarda yaşayanların değil, tüm insanlığın ortak sorunudur. İnsan haklarına saygı göstermek, barışı desteklemek ve Filistin halkına yardım elini uzatmak hepimizin görevidir. Sivil toplum kuruluşları, yardım kuruluşları ve bireyler, Filistin halkının acısını hafifletmek için çaba göstermelidir. Savaşı bir çocuğa anlatmak, oldukça hassas bir konudur çünkü savaşın içerdiği travmatik ve karmaşık konular, çocuklar için korkutucu olabilir. Onlara şiddeti ve acıyı anlatmadan, empati kurabilecekleri ve anlayabilecekleri bir dil kullanmak önemlidir. Çocuğa savaşı anlatırken, insanların farklı nedenlerle çatışabileceğini, insanların zarar gördüğünü ve yardıma ihtiyaç duyduğunu, savaşın çocukların yaşamını kötü etkileyebileceğini ve barışın önemini vurgulamak faydalı olabilir. Onlara savaş yerine barışçıl çözümlerin tercih edilmesi gerektiğini öğretmek, daha iyi bir dünya için umut verici bir mesaj olabilir. Kardeşlerini, çocuklarını ve sevdiklerini kaybetmenin acısını her gün yaşayan bu insanlar için adalet ve barış çok önemlidir. Dünya genelinde Filistin halkının yaşadığı sıkıntıların farkında olmalı ve barışçıl çözümlere destek olmalıyız. Herkesin huzur içinde yaşayabileceği çocukların öldürülmediği bir dünya dileğiyle...

ESERLER

Şekil 13. Soykırım (serisinden) Maide Aslan 2024 Tuval üzerine akrilik boya, kolaj 120x80
Özel koleksiyon

Şekil 13. Soykırım (serisinden) Maide Aslan 2024 Tuval üzerine akrilik boya, kolaj 120x80
Özel koleksiyon

KAYNAKÇA

- Adelman, Howard. 2004. "The Theory and History of Genocide" editör M. D. Toft, R. Gellately, B. Kiernan, ve P. Balakian. *The International History Review* 26(1):89-96.
- Anstey, Mark, I. William Zartman, ve Paul Meerts. 2012. *The Slippery Slope to Genocide: Reducing Identity Conflicts and Preventing Mass Murder*. Oxford University Press, USA.
- Ari, Yılmaz. 2023. "Bir İnsanlık Suçu ve Soykırım Trajedisi: İsrail'in Filistinlilere Uyguladığı Devlet Terörü Nedeniyle Yargılanması Gerektiğine Dair Bir Değerlendirme". *Darulhadis İslami Araştırmalar Dergisi* (5):22-44. doi: 10.61216/darulhadisdergisi.1392165.
- Barnett, Michael. 2012. *Eyewitness to a Genocide: The United Nations and Rwanda*. Cornell University Press.
- Behrens, Paul. 2016. *The Criminal Law of Genocide: International, Comparative and Contextual Aspects*. Routledge.
- Beşiri, Arzu. 2013. "Soykırım ve Soykırıma İlişkin Uluslararası Mekanizmalar". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* (108):179-210.
- belgeleri. TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu.
- Bloxham, Donald, ve A. Dirk Moses. 2010. *The Oxford Handbook of Genocide Studies*. OUP Oxford.
- Bodur Ün, Marella, ve Kasım Timur. 2016. "KOLEKTİF SİYASAL ŞİDDET ANALİZİNE TOPLUMSAL HAREKETLER TEORİSİ YAKLAŞIMI". *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 18(3). doi: 10.16953/deusbed.35197.
- Ahmet TÜRK, "Türkiye'de Andy Warhol Popülerliği ve Bu Gerçeğe Yaklaşımlar" (2003)

- Andy WARHOL, "The Philosophy Of Andy Warhol (From A to B & Back Again)" (1975)
- Arif YAZICI, "Pop Kültürü ve Popüler Kültür İmgeleri"
- Ayhan DAYANÇ, "Andy Warhol İle Popüler Kültürün İçeriği Üzerine Eleştiriler" (2009)
- Ayşegül SÖNMEZ, "Pop Sanatı: Çalışmalar ve Popüler Kültür İmgeleri" (2003)
- Burcu KÜTÜKÇÜOĞLU, "Popüler Kültür Çalışmaları Çerçevesinde Giyim Sanatı"
- Cemal EROL, "Hareketli Resimlerin Pop Art Çağındaki Sergüzeştleri" (1995)
- Cihangir GÜMÜŞTÜRKAN, "Popüler Kültürün Toplumsal Ekonomisi ve Yapı Deneyimi" (2018)
- Demirel U, Ceylan İG. Dergi Kapak Tasarımlarında Pop-Art Akımının İzleri. Sanat ve Tasarım Dergisi. Haziran 2019;(23):105-115.
- Demirel, U., & Ceylan, İ. G. (2019). Dergi Kapak Tasarımlarında Pop-Art Akımının İzleri. Sanat Ve Tasarım Dergisi(23), 105-115.
- Deniz SARIÇAM ÖZTOKAT, "Teknolojinin Diktatörlüğü"
- Dilek PAPILA SAYAR KUAFMAN YÖRSEL, Kadın İmgesi ve Pop Sanatı" (2008)
- Eser SAVAŞÇI MADAKAULLIĞI SONRASININ TÜRK PLASTİK SANATLARI üzerine Vazgeçilmez Notlar", "Film Yönetmenlerinin Gözünden Pop Sanatı" (2010)
- Rahşan TOPTAŞ, "Türkiye'de Pop Sanat ve Resim" (2017)
- Sabriye ÖZTÜTÜNCÜ, "Sanat ve Donanım Malzemeleri Olarak Kolaj Örneği" (2003)
- Salih BAYÇU, "Robert Rauschenberg, Ressam ve Eseri Üzerine Eğlenceye Dönüşen Sanat Pratiği, Resim" (2018)
- Serdar YILMAZ, "1950 Sonrası Sanat Akımlarının Gelişiminde Robert Rauschenberg'in Etkileri"
- Serpil Yayman ATASEVEN, "Andy Warhol'un Resimlerinde Popüler Kültürün Etkisi"
- Tomur ATAGÖK, "Contemporary Turkish Woman Artists" (1997)
- Tunç, A. Z. (2010). TÜKETİCİ TOPLUMUN SANATI POP-ART VE KAYNAKLARIAÇISINDAN KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi(8).
- Yasemin ÖZKAYA, "1960'tan Günümüze Çağdaş Sanatta Heykelin Konumu" (2007)

Zafer KALFA, "20. Yüzyıl Resim Sanatı ve New York"

Zafer KALFA, "Pop Art'ın Müjdecisi Olarak Kübizm" (2012)

Turani, Adnan. Dünya Sanat Tarihi. İstanbul: Remzi

Kitabevi, 2013.

Türmenoğlu, Dilek. Toplumsal Ve Kültürel Değişim Sürecinde Pop Sanatı. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (23),95-101, 2007.

Warhol, Andy. Andy Warhol Felsefesi. (E. Gökteke, Çev.)

İstanbul: Sel Yayıncılık, 2011.

6.Baskı, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2007, s.710-716.

(5)SSÖCS (Convention on Prevention and Punishment of The Crime of Genocide)

İngilizce metni için bkz. http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/p_genoci.htm (10 Şubat 2009)

(6)23 Mart 1950 tarih ve 5630 sayılı Onaylamayı Uygun Bulma Kanunu, 29 Mart 1950 tarih ve 7496 sayılı RG'de yayınlanmıştır. <http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/cezacak.htm>.

(6 Nisan 2008)

(7)Gemalmaz, a.g.e., s.732

(8)Hüseyin Pazarıcı, Milletlerarası Hukuk, Ankara, Turhan Kitapevi, 2003, s. 81.

(9)Sinan Kocaoğlu, "Uluslararası Ceza Hukuku Ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Bağlamında Soykırım Suçu". , http://www.turkhukuksitesi.com/makale_217.htm, (6 Nisan 2008)

(10)Aslan Gündüz, Milletlerarası Hukuk, 5.Basım, Beta Yayınları, s. 36.

İnternet kaynakları

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sanatvetasarim/issue/46013/578630>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/smar/issue/70816/1079491>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/atlas/issue/74440/1212310>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunikkefd/issue/2767/36964>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/737472>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2276595>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2276595>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2803724>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/31306>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/31306>

<https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1540369798.pdf>

[Academia.edu | Arama | GAZZE](#)

[Gazze Saldırısı ve Uluslararası Hukuk](#)

[Uygulanmayan Uluslararası Hukuk ve Gazze](#)

[Soykırım Teorisi Literatür Çalışması](#)

[Soykırım Suçu](#)

http://www.amnesty.org.tr/yeni/index.php?option=com_content&view=article&id=157, (2 Nisan 2008)

http://tr.wikipedia.org/wiki/Nürnberg_Uluslararası_Askerî_Ceza_Mahkemesi (3 Nisan 2009)